

GramArt – Grammofonartistenes forening
Postboks 440 Sentrum
0103 Oslo

KU-avd.
Saknr. 04 / 2428 doknr. 032
Vedlegg nr. 1 av 1

19. okt. 2004

Til Kultur- og kirkedepartementet
Postmottak, Oslo

Kultur og næring. GramArts innspill til tema

GramArt viser til Kultur- og kirkedepartementets invitasjon til innspill til stortingsmelding om kultur og næring, og vil påpeke noen viktige momenter for utredningene.

- Kulturuttrykk er ofte en næring i seg selv
- Artisters rammevilkår som næringsdrivende må vies særlig oppmerksomhet.
- Kultur som næring har viktige samfunnsaspekt både ved å være tilbud til brukere og ved å være levevei for mange utøvere av de ulike uttrykk. Begge deler må ivaretas i en utredning som skal sikte mot bedre tilrettelegging av rammevilkår.
- Sentrale forutsetninger for å kunne nå kommersiell suksess må være del av vurderingsgrunnlaget for bruk av offentlige midler.
- Virkemidler må baseres på en kvalitativ vurdering av forutsetninger hos artist og i prosjekt eller tiltak.

Kultur som næring

GramArt ser at mange sider ved samarbeid mellom næringsliv og kulturliv og næringsvirksomheters mulige direkte bidrag til kulturaktiviteter er ivaretatt i eksisterende underlagsmateriale til departementet. Vi ønsker derfor å legge vår hovedvekt på aspekter som er belyst i mindre grad. Et slikt aspekt finner vi å være det potensial kultur og da spesielt artisten som verdiskaper, har til å skape levedyktig næringsvirksomhet. Den virksomheten artisten har forutsetning for å skape basert på sitt talent alene, har mange fordeler sammenlignet med annen næring:

- Små grunnlagsinvesteringer kan skape varige verdier og arbeidsplasser for flere
- Virksomheten krever ofte små ressurser til drift og skaper glede for mange
- Virksomheten skaper lett ringvirkninger og er lite stedbunden.
- Virksomheten er ukomplisert, enkelt skalerbar og eksporterbar under gitte forutsetninger.

Vi mener det er viktig at alle ledd i verdikjeden innen bransjen sees i sammenheng og tas i betraktning som deler av den totale verdien som skapes. Verdien er ikke begrenset til den artisten selv direkte skaper ved sin virksomhet, men bør inkludere virksomhet ved arenaer, formidlere i flere ledd, produksjonsselskap, managere, transport og hotell- og restaurant, osv. En vellykket artistetablering kan skape verdifulle bidrag til et lokalsamfunn som helhet. DDE er slik sett et bedre eksempel på vellykket næringsutvikling utenfor de store byregionene enn mye annen etableringsvirksomhet innen tradisjonell industri.

Artisters rammevilkår

Som næringsdrivende står artister i dag i en i negativ forstand helt særegen stilling. Momsreformen alene medførte en vesentlig forverring av artistens mulighet til å utvikle og opprettholde sunn økonomisk drift for sin virksomhet. Regelverk for blant annet utbetaling av honorar, de økonomiske rammene for kjøp og salg av ytelser, skattebestemmelser og begrensninger i sosiale ytelser, er likeledes konkrete hindre for utvikling av artist- og artistrelaterte virksomheter.

Dette tilsier at stortingsmeldingen særskilt bør behandle artisters rammevilkår og vurdering av tillemperinger av regelverk for moms, skatt og sosiale ytelser. En slik utredning må fange opp eksisterende variasjoner fra skattedistrikt til skattedistrikt og fra ligningskontor til ligningskontor. Samme problemstilling møtes i dag for ofte med ulike tolkninger og svar ved den enkelte lokale/regionale instans.

Mulig tillempering av det økonomiske regelverket slik at det kan åpnes mulighet for å fordele/utjevne variasjoner i omsetning og/eller inntekt over flere år, bør utredes. Ved innføring av en slik ordning vil artisten få større mulighet til å fordele inntektstopper over en lengre periode og slik oppnå en rimelig skattefordel som kan styrke grunnlaget for karriereutvikling i kritiske perioder.

Andre sider ved artistens rammevilkår som bør omfattes av en slik utredning, er ordninger som kan fange opp og kompensere for mangel på sosiale ytelser og trygdeytelser.

Artisters utdanningsmuligheter i Norge er et annet viktig aspekt ved deres rammevilkår. Artistutdanning bør gjennomgås fra grunnleggende nivå til mulige spesialiseringsretninger. Utvikling av kompetanse som virkemiddel i verdiskaping bør også utredes.

Endelig bør det som en egen vurdering tas stilling til et mulig prosjekt med mål å identifisere og fjerne områder i eksisterende regelverk som skaper unødvendige sperrer for etablering og utvikling av selvstendige artistvirksomheter.

Samfunnsaspekt

En varig trend i samfunnet viser at forbrukere får mer fritid og mer penger å bruke på og i sin fritid. Dette er med og bygger opp under en sentral forutsetning for å kunne utvikle ny virksomhet som bygger på artistisk egenkapital, nemlig at det finnes et marked. På samme måte danner teknologisk utvikling i stadig større tempo en bærebjelke i en kommersiell plattform for artistiske prestasjoner.

Produksjonskostnader kan gradvis bli lavere, og formidling blir både enklere, rimeligere, mer variert og mulig å bringe til områder som tidligere ikke kunne nås. Til sammen gir disse endrede forutsetningene en mulighet både til å spre skaping av eksisterende og nye kulturuttrykk, og til å spre verkene til nye grupper. Slik sett vil en bevisst satsning på å styrke rammevilkårene, gi positiv samfunns effekt.

GramArt mener at aspektet bør drøftes i meldingen.

Sentrale forutsetninger

Det synes å ligge til grunn for utredningene og drøftingene i stortingsmeldingen at den skal ta for seg ulike tiltak og virkemidler som kan velges for å akselerere en utvikling av muligheter for kreativ virksomhet som er lønnsom. Siden det vil være snakk om begrensede midler,

mener vi det er svært viktig at sentrale forutsetninger for å nyte godt av virkemidler, må defineres tidlig og kommuniseres tydelig. Artister og andre berørte bør høres i forberedelser til og fastsetting av definisjon av krav og forutsetninger.

Krav til kvalitativ vurdering

GramArt har i flere sammenhenger pekt på behovet for å definere og evaluere kvalitet innenfor populærmusikken på sjangerens egne premisser. Dette gjelder også i vurderingen av hvilke virkemidler som kan og bør brukes for å utvikle pop og rock som næring. Visse nøytrale forutsetninger må være tilfredsstillende for at artisten skal kunne bevege seg videre oppover på en utviklingsstige. GramArt understreker at kriteriene som skal benyttes for å vurdere kvalitet i denne sammenheng, må være definert av bransjen selv og benyttes på bransjens og den enkelte sjangers premisser. Skal dette oppnås er det en forutsetning at artistene har avgjørende innflytelse på definisjon og bruk av kriterier som legges til grunn ved prioritering av tiltak og virkemidler.

Roller

GramArt har merket seg utredningen ”Kartlegging av kulturnæringene i Norge” utført av Østlandsforskning på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet. Til denne vil vi her kort kommentere følgende skjevhet i framstillingen av produksjonsnettverk i musikkbransjen, i det vi mener det er viktig at skjevheten ikke får feste seg som en sannhet:

I utredningen side 54 er bransjens aktører nedtegnet i en modell der begrepet ”Utøver-musikere” er markert som den sentrale rolle bransjen er organisert rundt. Denne rollen bør defineres som artist. Denne kan være musiker, vokalist eller begge deler. Det er artisten i rollen som det ”sluttproduktet” som presenteres for et publikum/marked som er verdikjedens fokus og som alle de andre rollene må forholde seg til.

Roller må løsrives fra personer, idet en person kan ha flere roller, både flere roller samtidig og ulike roller til ulik tid. Det er viktig for GramArt å oppnå enighet om en slik rolleforståelse, fordi den er utslagsgivende for forståelsen og valget av virkemidler og tiltak. GramArt sier seg for øvrig enig i at de utfordringer for bransjen som utredningen peker på, er sentrale.

GramArt går ut fra at Kultur- og kirkedepartementet vil benytte flere anledninger under veis i arbeidet med stortingsmeldingen til å innhente synspunkter og kommentarer fra bransjen selv. Vi understreker derfor at vi ønsker å delta videre som ressurs i arbeidet.

Vennlig hilsen
GramArt

Terje Klausen
Daglig leder
Tel: 22 00 56 50. Mobil: 905 38 524. E-post: gramart@gramart.no